Tahvana-Sukuseura r.y. 50-vuotta
Pyhäselkä, Honkavaaran Perinnepiha 13.6.2026
Jorma Tahvanainen, Pj. vv. 2006-2018

TAHVANA-SUKUSEURAN HISTORIAN VAIHEITA JA TUNNETTUJA VAIKUTTAJIA

1. YLEISTÄ

Tänä päivänä, kauneimman kesän kynnyksellä, juhannusta lähestyttäessä, ja sukuseuramme saavutettua kunnioitettavan 50-vuotisen iän minulla on suuri ilo ja kunnia lausua omasta puolestani teidät sydämellisesti tervetulleiksi tähän juhlaamme. Sopivasti juhlamme pitopaikaksi valikoitui HONKAVAARAN PERINNEPIHA, ja kunniakkaasti myös pitopaikkana on maakuntamme Pohjois-Karjala.
Toimittuani itse seuran erilaisissa tehtävissä vuodesta 2003 lähtien, oli seuran alkutaipaleella ennen minua jo tapahtunut hyvin paljon, ja sen jälkeen myös. Seuran nykyinen puheenjohtaja Martti Tahvanainen soitti minulle ja pyysi kertomaan seuran historiasta ja sen merkkihenkilöistä. Heitä on runsaasti. Nämä tiedot ovat löydettävissä myös 2-osaisesta sukukirjastamme. Tässä kohdassa on hyvä muistaa sanat, jotka kenraali Adolf Ehrnroth aikanaan lausui: ”Kansakunnalla, joka ei tunne menneisyyttään, ei ole tulevaisuutta”. Nuo sanat sopivat seuramme historian ja tulevaisuuden osalta hyvin.

Se että olemme saavuttaneet yhteistä historiaa jo viidenkymmenen vuoden verran, kertoo paljolti karjalaisten sukujuuriemme sitkeydestä, ja yhteenkuuluvuudesta. Tahvana-suvun perheet ovat kaivaneet elatuksensa yhdessä, useimmiten kivisistä pelloista ja hankalien taipaleiden takana. Siinä on tarvittu paljon naapurien apua ja sen vaatimia ystävyyssuhteita. Sittemmin syrjäseutujen perheiden nuoremmilta on vaatinut uskallusta kasvaa ulos karjalaisilta kotitanhuvilta, ja opiskelujen ja työreviirien laajennuksen seurauksena moni on lähtenyt hakemaan leveämpää elantoa koko Suomen alueelta, ja monet uskaliaasti maamme ulkopuolelta.

2. SUKUSEURAN PERUSTAMINEN

Seuran perustaminen lähti liikkeelle 25.6. vuonna 1976, kun Enon Luhtapohjan kylän Pahakalan talossa pidettiin sukujuhla-tapaaminen **Erkki ja Heimo Tahvanaisen kutsusta**. Paikalle oli saapunut peräti liki 120 henkilöä. Tuossa sukutapaamisessa päätettiin perustaa Tahvana-Sukuseura, ja sen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Erkki Tahvanainen. Jo 16.10. samana vuonna hyväksyttiin sukuseuralle säännöt. Erkki Tahvanainen osallistui kahden vuosikymmenen ajan seuramme johtamiseen, mistä ansioista Suomen Sukututkimusseura palkitsi hänet **v.2018** sukumitalilla. Samassa sukutapahtumassa kokouksessa v.1976 **Toimi Leppänen** jo esitteli omia sukututkimuksiaan, jotka olivat vielä nykyisten PC-systeemien ja sukututkimusmenetelmien ulkopuolella, ilman PC-apua, paperimuistiinpanoina.

3. JUHANI NUOTTO

Sukumme taustojen kannalta sukukirjassa sukuseuran peruskiveksi nimitetty filosofian maisteri **Juho Arvid** (**Juhani) Nuotto** (1914-2002) syntyi Ilomantsissa ja siis kuoli 87-vuotiaana. Ylioppilaaksi hän kirjoitti Nurmijärven Kristillisestä Yhteiskoulusta. Hän oli työssään ja harrastuksissaan monitaituri, äidinkielen lehtori, apulaisrehtori, kirjailija, akvarellimaalari, harrastajanäyttelijä myös Taaborinvuoren Kivijuhlilla Seitsemän Veljeksen Esko-veljen roolissa. Hänen taitonsa riittivät ohjaamaan näytelmiä, sekä kouluttamaan näyttelijöitä. Hän on kirjoittanut omaelämäkertakirjan ”Tuulten kasvatti” (Otava v 2002), ja hän on tehnyt vaikuttavan suomennoksen Bertel Nybergin sanoittamaan kantaattiin ”Elämän Puu” joka teki vaikutuksen myös Tasavallan Presidentin puolisoon Ester Ståhlbergiin. Hänen tekemiään maalauksia on nähtävissä mm. Nurmijärvi-taiteen Museossa. Tuulten Kasvatti antaa sukukirjassakin mainitun mallin siitä, kuinka ”kivusta, surusta ja pettymyksestä luodaan sitkeää ja viisasta ihmistä, jolla todella on sanottavaa toisille.”
Sukumme kannalta FM Nuotto uurasti sukumme tutkimuksen parissa, ja esitelmöi tuloksia sukukokouksissamme 1982, ja v. 1985, sekä Helsingin Säätytalolla v.1985. Suomen Sukututkimusseura ”Genealogia”-kirjasessaan julkaisi FM Nuoton tutkimustuloksia laajassa artikkelissa ”Tahvanaisten suvun varhaisvaiheita.”

4. ONNI HENRIK MÄÄTTÄNEN

Mannerheimin Ristin Ritari **Onni Määttänen** syntyi v. 1908 Ilomantsin Maukkulassa maanviljelijä-perheen vanhimpana lapsena. Suojeluskuntahistoriassa tarkka-ampujana kunnostautunut Onni Mättänen sai sodan kynnyksellä 1937 2-viikkoisessa taisteluharjoituksessa tähystäjä-tarkka-ampujan roolin, mikä sittemmin vei hänet maankuulun Osasto Kuismasen jäseneksi kaukopartiotoimintaan vihollisen selustaan peräti kuudentoista kaukopartioretken johdossa.

Tähän kunniakkaaseen tehtävään antoi hyvät eväät hänen kotitilalla kivisiltä pelloilta ja metsätöissä hankittu sitkeys. Puolustusvoimien ylipäällikkö Mannerheim nimitti Onni Määttäsen 1.8.1943 Vapaudenristin 2. luokan Mannerheimristin ritariksi. Määttänen haavoittui taistelussa lievästi käteen ja rintaan, mutta palasi rintamalle vielä ennen talvisodan päättymistä. Oman haavoittumisensa polveen hän salasi muilta partionsa jäseniltä.

Sodan viimein päätyttyä Onni Määttänen jatkoi uskollisesti Ilomantsin Maukkulassa maanviljelystöissä ja perusti perheen, ja suomalaisen uutteruuden keulakuvana eteni moniin luottamustehtäviin, mm. toimien 20 vuotta Ilomantsin kunnanvaltuutettuna sekä MTK:n johtokunnan jäsenenä vv. 1968-1973. Hän sai kutsun ja osallistui useita kertoja Tasavallan Presidentin Itsenäisyysjuhlaan Presidentin Linnassa.

Ritari Määttäsestä maalasi ukrainalaissyntyinen taidemaalari Igor Muslimov muotokuvan, joka paljastettiin Pohjois-Karjalan Prikaatissa Määttäsen ollessa 98-vuotias. Lisäksi Ilomantsin kunnantalon ala-aulassa paljastettiin v.2001 näköisreliefi. Hänen 100-vuotisjuhlassaan v.2008 oli läsnä myös kaksi muuta ritaria, Pentti Iisalo, ja Tuomas Gerdt. Viimeiset vuotensa Onni Määttänen eli joensuulaisessa hoivakodissa, ja menehtyi kunniakkaassa 102 vuoden iässä. Hänet siunattiin haudan lepoon sotilaallisin menoin Ilomantsissa 29.6.2010.

5. ANTTI TUISKU

Tahvanaisten suvussa on musiikki ollut aina lähellä sydämiä. Kansainvälisyyttä laulutaitojen osalta ehkäpä parhaiten – ainakin levymyyntitilastojen valossa - edustaa iskelmäalan huipulta nimi ANTTI TUISKU. Hänen Tuula-äitinsä on os. Tahvanainen. Antti Tuisku on syntynyt Rovaniemellä v. 1984, ja kirjoittanut ylioppilaaksi Ounasvaaran lukiosta v. 2004. Menestykseen hän ponnahti Idols-laulukilpailujen myötä vuodesta 2003 alkaen. Tunnustuksena hänelle on myönnetty Emma-gaalassa v.2016 vuoden 2015 miessolisti-palkinto. Levytykset ovat menneet aina kulta- ja platinatasoille asti. Tämä sinnikäs taiteilija päätti poplaulajan uransa v. 2023. Hän on sittemmin osoittanut sitkeytensä valmistautumalla koviin SM-hiihtokilpailuihin, tosin pääasiassa itsensä voittamisen takia. Hänen elämän urastaan kertovat kirjat ”Antti Tapani” (WSOY 2018 kirjoittaneet Antti Aro ja Anton Vanha-Majamaa), sekä hänen omat kirjansa v. 2024 julkaistu ”Käännekohta, ja ”Petokesä” (WSOY 2016, Antti Tuisku – Otto Virtanen). Myös TV-ohjelmistossa on esitetty 3-osainen dokumentti ”Antti Tuisku – Kuolemattomuusprojekti”. Nykyisin hän asuu Espanjassa, ja on Helsingin psykoterapiakeskuksen kautta valmistunut yrittäjäksi, ja harjoittaa siihen koulutukseen liittyvää ammattia. Hänen tuotannostaan on myyty satoja tuhansia musiikkilevytyksiä. /1/

6. TIIA KARTTUNEN

Musiikki, erityisesti harmonikan ja kanteleen soittoon liittyen, on suvussamme synnyttänyt ympäri maailmaa tunnettuja taiteilijoita ja mestareita. Yksi heistä on v. 2017 Suomen arvostetuimman kilpailun, ”Kultainen Harmonikka”, voittanut Joensuussa v.1996 syntynyt Tiia Karttunen. Hän aloitti klassisen haitarinsoiton opiskelun 5-vuotiaana Joensuun Konservatoriossa. Hän on esiintynyt hyvin monissa maissa sekä soolosoittajana että erilaisissa kokoonpanoissa konsertoiden. Jazz, tango, folk ja myös kansainvälinen musiikki ovat kaikki Tiian sydäntä lähellä. Hän on myös esiintynyt mainiosti sukukokouksessamme Enossa.

7. HENNA TAHVANAINEN

Sukuseurassamme monipuolisen ja mittavan uran tehneen Pauli Tahvanaisen tytär Henna Tahvanainen, s.1985, on musiikkiharrastuksensa kautta saavuttanut maailmanmainetta. Hän on opiskellut kanteleen ja harmonikan soittoa. Hän siirtyi opiskelemaan Aalto-yliopistoon, ja erikoistui akustiikkaan, mutta sivussa olivat myös Sibelius-Akatemian opinnot. Akustiikan erikoistuntemuksen ja teoreettisen fysiikan perusteella hänen maineensa vei Japanin Hamamatsun kaupunkiin, jossa on Yamahan tutkimuskeskus. Siellä Henna Tahvanainen tutkii kitaran rakenteiden ja kielien vaikutusta akustiikkaan, sointiin, ja soinnin lämpöisyyteen. Välillä Yamaha salli hänen palata Suomeen, jossa hän Sibelius-Akatemiassa suoritti tohtorin väitöksen aiheenaan konserttisalien penkkien vaikutus salin akustiikkaan. Valmistuttuaan tohtoriksi hänellä oli varmistettu työpaikka Yamahan leivissä. Henna on esiintynyt myös sukukokouksessamme kanteleen taiturina. /2/

8. HENNA LEPPÄNEN

Tohmajärvellä syntynyt ja nykyisin Tampereella asuva Henna Leppänen (o.s. Tahvanainen) on Tiia Karttusen tapaan menestynyt haitarinsoiton taidoissa. Hänen ansioihinsa lukeutuu myös ”Kultainen Harmonikka”-kilpailun hyvät sijoitukset, viides v.2007, ja toinen sija v.2008, sekä Pohjois-Karjalan harmonikkamestaruuskisojen voitto v. 2007, sekä toinen sija vuosina 2008 ja 2009. Hän on tehnyt sävellys- ja sovitustyötä, esiintynyt erilaisissa kokoonpanoissa mm. televisiossa, kesäteatterissa ja festareilla. Hänen omia sävellyksiään on kuultu mm. Kangasalan kirkossa v.2023. /3/

9. KARI TAHVANAINEN

Edesmenneen veljeni tarina on luettavissa sukukirjamme yleisessä osassa. Hän oli koulutukseltaan sairaalafyysikko Kuopion yliopistosta. Valmistumisensa jälkeen hän työskenteli ihmisen elimistöön liittyvissä asiantuntijatehtävissä kotimaassa Kuopion, Turun, ja Tampereen yliopistollisissa sairaaloissa ja lopun elämästään Etelä-Saimaan keskussairaalassa. Erityisesti hänellä oli vahva tietämys sydämen ja keuhkon toiminnoista, joista hän koulutti lääkäreitä ja muita sairaalafyysikoita toimien sairaalan ylifyysikkona Lappeenrannassa. Myös hän kirjoitti paljon erilaisia tutkimuksia tiedejulkaisuihin.
Näiden kautta hän ollessaan USA:ssa kansainvälisessä lääketieteen konferenssissa tutustui tohtori Dwain L. Ekbergiin, joka tuolloin vastasi NASA:n astronauttien terveystilasta. Tuo tapaaminen johti lopulta tri Ekbergin pyynnöstä Karin, matemaatikkokollegansa Tom Kuuselan kanssa vuodesta 1993 alkaen lähes 10 vuodeksi kansainväliseen avaruusyhteistyöhön NASA:n sukkuloiden ja Venäjän MIR-asemien kanssa Tämän seurauksena Kari, ja hänen suomalainen kollegansa olivat yhden sukkulalennon ajan NASA:n avaruuskeskuksen valvomossa mittaamassa suomalaisen MEDIKRO:n kehittämällä kaukolaitteistolla sukkulamiehistön terveystilaa ja elintoimintoja. Kari pääsi aitiopaikalta myös seuraamaan sukkulan laukaisua avaruuteen. Myös myöhemmän lennon aikana Kari suoritti etäkäyttäjänä Suomessa vastaavia mittauksia avaruuslentäjille. Sittemmin vastoinkäymiset avaruusaluksen tekniikassa päättivät menestyksekkäästi alkaneen sukkulatutkimustyön, kun sukkula Columbia tuhoutui räjähtäen 1.2.2003 vieden mukanaan 7 astronauttia ja Suomessa rakennetut mittalaitteet ikuisuuteen. Noista tapahtumista Kari oli haastateltavana televisiossa, ja myös palkittiin Helsingin Sanomien säätiön apurahalla v.2001.

10. MUITA TUNNETTUJA SUVUN HENKILÖITÄ

Näin laajassa suvussa löytyy paljon kuuluisuuksia kun mennään sukupuita tarpeeksi kauas. Sukukirjassa on käsitelty mm. olympiavoittaja **Ale Saarvalan** historiaa. Myös sotilassuunnistuksen maailmanmestaruuskisoissakin menestynyt **Veijo Tahvanainen** kuuluu näihin henkilöihin, jonka saavutuksia on listattu sukukirjassa. Kirjassa on myös kerrottu Mannerheimin salaisesta asiamiehestä **Vilho Tahvanainen**. Kauempaa sukua tutkiessa löytyvät henkilöt runonlaulaja **Mateli Kuivalatar**, iskelmämusiikin voimamies **Toivo Kärki,** jne. Ei sovi unohtaa monia henkilöitä, jotka omalla panoksellaan ovat pitäneet sukuneuvoston jäseninä, ja sen jälkeen hengen luojina Tahvana-Sukuseuran mainetta ja vahvuutta yllä. Iso osa näistä vaikuttajista on jo siirtynyt Ikuisuuden rajan yli kuluneen puolivuosisadan kuluessa, mutta jotkut jopa sukuseuran perustamisesta lähtien seuran toiminnassa mukana olleista ovat yhä mukana – ainakin sivusta seuraajina.

11. SUKUKIRJA

Toimi Leppäsen mittaamattoman suuri, jo ainakin 1980-luvulta alkanut elämäntyö sukututkimuksen parissa päätettiin tallettaa sukukirjaksi. Tätä varten perustettiin 1996 kirjatoimikunta, jonka vetäjäksi nimettiin Sipoon Kalkkirannassa asunut **Martti Tahvanainen**. Toimi Leppäsen arkistoon oli vuosien kuluessa kertynyt jo noin **12 000 nimeä** suvun henkilöitä. Silloin ei PC-välineet ja sukututkimusohjelmistot olleet niin kehittyneitä kuin nykyisin. Sekin kertoo työn suuruudesta. Myöhemmin vielä täydennettiin syntynyttä sukutiedostoa hankkimalla Väestörekisteritiedot noin 3500 henkilöstä. Vuodesta 2003 alkaen allekirjoittanut toimi kirjatyöryhmässä, ja lopulta puheenjohtajana. Kirjan syntymisessä oli monia vaikeuksia mutta niistä selvittiin kolmen päätoimisen oikolukijan avulla – tosin vasta 2011 saatiin painetuksi sukuseuran omistaman sukukirjan 1. osa käsittäen Pitkälahdensukuhaaran, ja se julkistettiin Joensuussa hot. Kimmelissä 2.7.2011 isona 673 A4-sivukoon painoksena. Toinen osa julkistettiin sitten samassa paikassa 502-sivuisena A4-koossa 14.9.2013. Toinen osa käsittää Putkelan, Leppävirran, Ruokolahden ja Venäjän sukuhaarat. Alkupainoksena painetut 200 kappaletta kumpaakin kirjaa myytiin loppuun, ja myöhemmin on tehty lisäpainoksia. Kirjoja voi tilata edelleenkin sukuneuvostolta.
Tahvana-suvusta on julkaistu yksityisesti, sukuseuran ulkopuolella, muitakin sukukirjoja, mm. Sipoon Martti Tahvanaisen laatima ”Noljakan Tahvanaiset”.

12. SUKUSEURAN LOGO JA SUKUVIIRI

Sukuseuran dokumenteissa on käytetty sen perustamisesta lähtien vanhaa mustavalkoista logoa, joka ei täytä kaikkia heraldiikan virallisia säännöksiä. Tästä syystä sukuneuvosto päätti että seuralle suunnitellaan uusi logo ja sukuviirikuva, jota voidaan käyttää sukuviirin lisäksi pöytästandaarissa. Tähän työhön pj. Martti Tahvanainen löysi suvun oman taiteilijan, **Minerva Asamäki**. Viiri- ja logosuunnitelma toteutui upeana tammikuussa 2021, jonka jälkeen sukuviiriä, ja pöytästandaaria tilauksen mukaisena päästiin tilaamaan lipputehtaalta. Ensimmäiset painokset toimitti Taitopaino, Tampere. Viirejä ja standaareja voi tilata sukuneuvostolta.

13. SUKUKIVI

Pitkään vireillä ollut suvun muistomerkin hankinta toteutui Martti Tahvanaisen pj-kaudella. Sukuneuvoston päätöksellä syntyi suomalaista maanviljelyperinnettä kuvaava kivi, jonka sivuun on kiinnitetty metallilaatta. Kivi paljastettiin sukukokouksen jälkeen **17.6.2023**. Kivi sijoitettiin Putkelan sukuhaaran yhä omistuksessa olevan sukutilan pellon reunaan Ilomantsin Putkelaan. Paljastustilaisuudessa oli läsnä muutamia kymmeniä suvun henkilöitä.

14. LOPUKSI

Tässä olen poiminut kunniakkaan sukuseuramme historiasta muutamia ydinkohtia. Tämän esityksen aikarajoitteiden takia jää paljon kunniakkaita henkilöitä mainitsematta. Jätetään seuraaville sukupolville kuitenkin arvokas perinne – **SUVUN PERINTEET**. Seuran sitkeyttä ja sen jäsenten sitkeyttä kotiseutunsa rakentajana kuvaa hyvin jokaisessa sukukokouksessa tavallisesti istutettu **sukupuumme VISAKOIVU** messinkikyltteineen**.**
Omasta puolestani haluan kiittää ja onnitella menestyksekästä sukuseuraa yhteisistä vuosista, ja toivottaa seuralle ja sen sukuneuvostoille ja jäsenistölle hienoa tulevaisuutta.
Sukukokouksessa 1982 Juhani Nuotto antoi kannustuksenaan unohtumattomat sanat, jotka meidän jokaisen on hyvä muistaa:
”Hyvä Tahvanaisen suvun jäsen. Kunnioita omaa sukuasi ja myös sen omistamaa nimeä. Se on kunniakas vanha nimi, jota isämme ovat kantaneet jo 1500-luvulta lähtien. Se on kunniakas jo ikänsä vuoksi, mutta myös siksi, ettei sen kunniaa ole vielä milloinkaan loukattu tai himmennetty.”

VIITTEET

/1/ Genealogia, /2/ Helsingin Sanomat ja /3/ Henna Leppäsen kotisivut